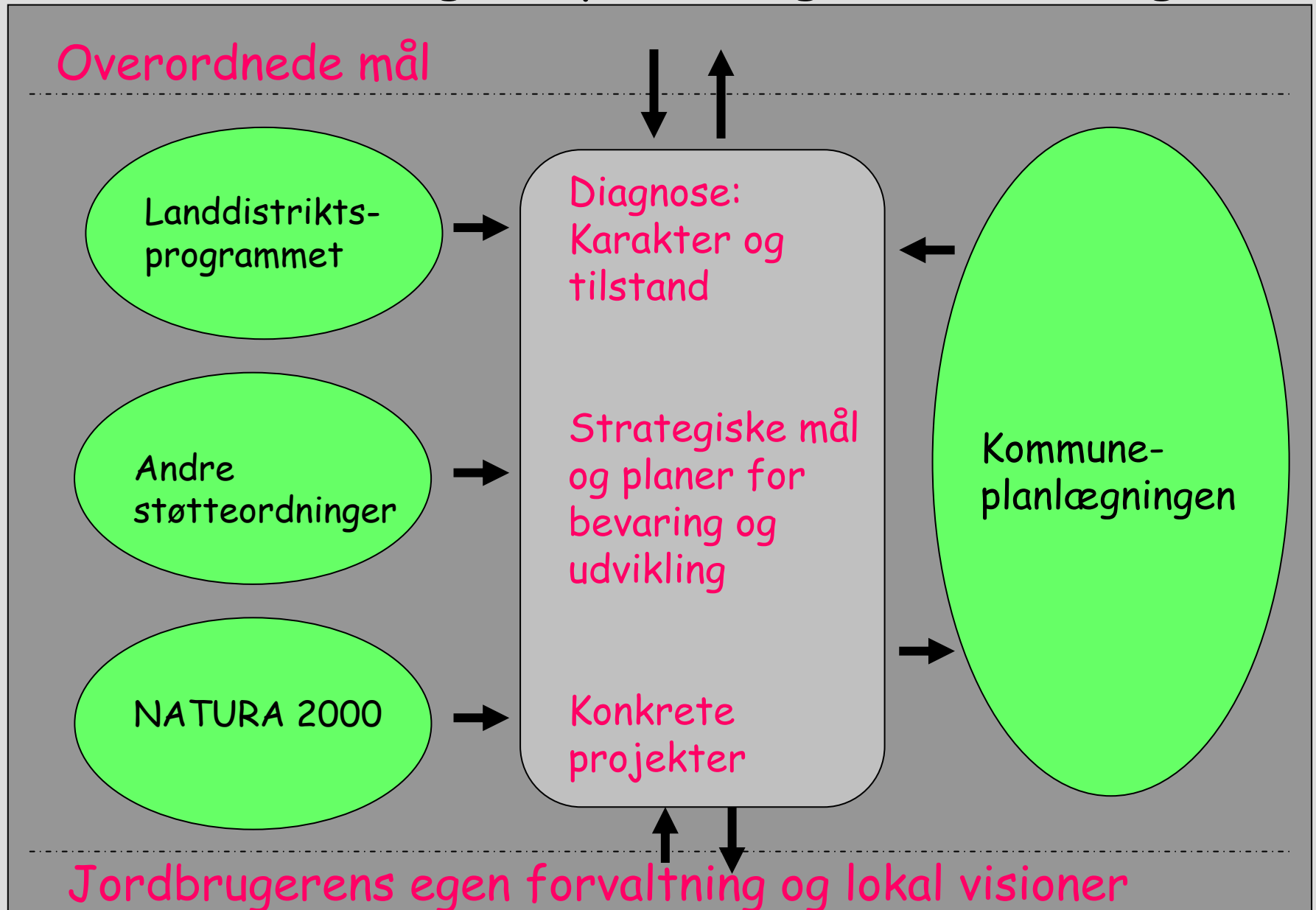

Landskabsdiagnose - om landskabets karakter og tilstand

Landskabsstrategier- proces og sammenhænge:

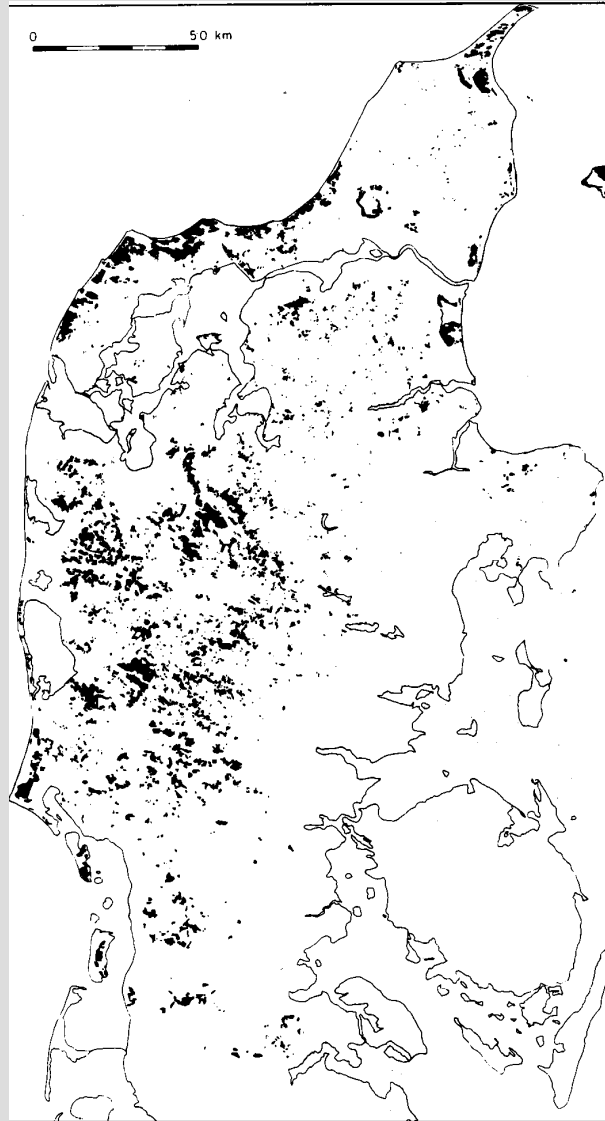

De foranderlige jordbrugslandskaber

Hedearealet 1800

Hedearealet 1950

Levende hegn 1980'erne

Kilde: Trap 1958, s.68

Kilde: Fritzboeger 2002, s. 146

Hvorfor er der behov for en landskabsdiagnose?

- Undgå eller oprette skæve udviklingstræk - nogle regioner og lokalområder er præget af tilflytning - andre af fraflytning. Landskabet kan indgå som en positiv udviklingsfaktor, hvis det er attraktivt og velfungerende
- Traditionelle landskabsanalyser fokuserer på positive værdier og ikke på landskabets tilstand som sådan
- Hvis lokale borgeres værdier og synspunkter skal medtages i planlægningen skal de med *før* selve planforslagene bliver formuleret - dette kan bl.a. ske som del af en 'diagnose'

Landskabstilstanden - elementer i en diagnose

1. Historie - landskabets udvikling over tid
2. Naturens tilstand
3. Vandets og jordens tilstand
4. Kulturmiljøets tilstand
5. Landskabets fremtrædelse:
 - A. Forandringspræg
 - B. Læsbarhed og fortællingsværdi
 - C. 'Vitalitet' - levende og døde omr.
 - D. Æstetik (i øvrigt)

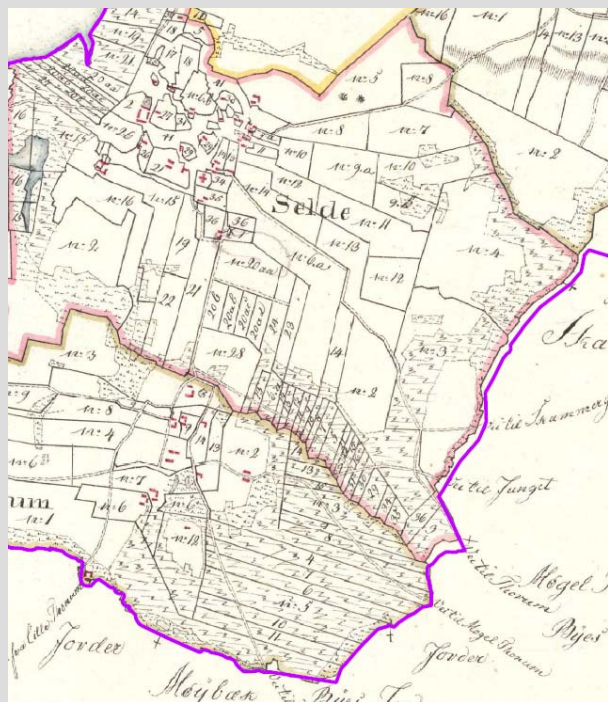
1. Historie - analyse af landskabets udvikling over tid

Giver information om (bl.a.):

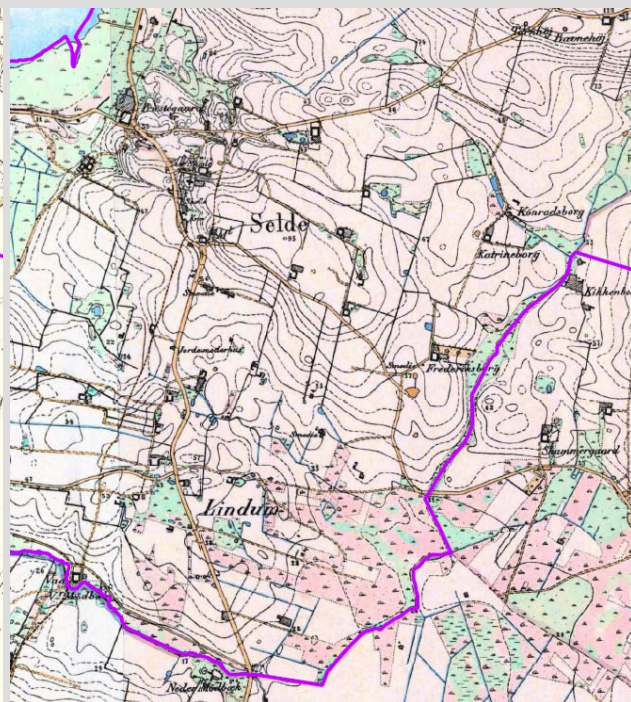
- hvor det eksisterende landskab kommer fra
- muligheder for restaurering af tidligere landskabselementer og etablering af nye
- jordens dyrkningssikkerhed

Kilder:

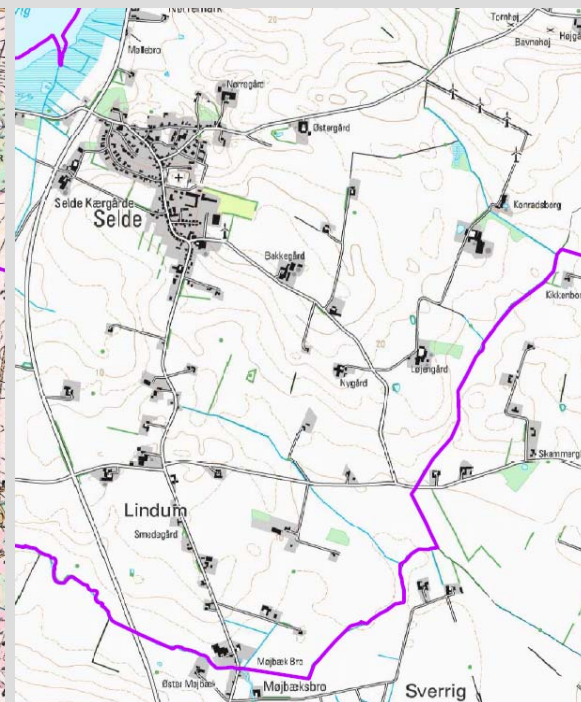
- Trap Danmark og andre topografiske værk
- Analyser af historiske kort
- Lokalhistoriske klip, lokalhistorikere og andre lokale kilder

1816

1881

2004

2. Naturens tilstand - analyser af levestedernes biologiske mangfoldighed, kontinuitet (i tid om rum), autencitet

Giver information om

(bl.a.):

- Værdifulde levesteder
- Naturfattige og 'forstyrrende områder'
- Vigtig 'hverdagsnatur'

Kilder:

- Beskyttede områder og andre højt prioriterede udpegninger
- 'Botaniske lokaliteter', 'Flora Danica', 'Sommerfugle i Danmark', Danmarks Geologiske seværdigheder og andre registreringer
- DN's lokalkomiteer, lokale naturkyndige (amatører og eksperter)

Overdrev og enge ved Hagens Møllebæk 1816

Ved Dejby Kirke

3. Vandets og jordens tilstand - analyser af grundvand, vandløb, søer, kystvande samt dyrkningsjorden

Giver information om (bl.a.):

- Områdets områdets vitale naturressourcer
- Vandets og jordens miljømæssige tilstand og eventuelle påvirkning fra jordbrug, industri og husholdning

Kilder:

- Kommunale og statslige målinger
- Lokale miljøsagsbehandlere i kommunen
- Lokale landmænd og andre kyndige på området

4. Kulturmiljøets tilstand - analyser af arkæologiske og historiske elementer og sammenhænge

Giver information om (bl.a.):

- Værdifulde lokaliteter og sammenhængende kulturmiljøer
- 'Beskadigede og 'forstyrrede' elementer og miljøer
- Lokale traditioner og bygningsstil'

Kilder:

- Nationalmuseets register
- Kommuneatlas, kulturmiljøatlas og andre registreringer
- Lokale museer
- Lokalhistoriske foreninger og andre kyndige

Borgen, Spøttrup

Tøndering kirke

4. Landskabets fremtrædelse kan vurderes ved at fokusere på:

- A. Landskabets *helhedspræg* - dvs landskabskarakteren (for hele området og dets delområder), jf. Per Stahlschmidts indlæg
- B. Steders og områders *forandringspræg*, dvs. om de fremtræder som stabile områder med sammenhæng mellem form og funktion eller der er tale om områder i markant forandring, f.eks. Et sted hvor landbrugsbygningerne falder sammen eller et område under byudvikling

4. Landskabets fremtrædelse kan vurderes ved at fokusere på:

C. Læsbarhed og fortællingsværdi. Landskabet er nogle steder lettere at 'forstå' end andre steder ligesom visse steder og områder er forbundet med hændelser og begivenheder som gør dem interessante

4. Landskabets fremtrædelse kan vurderes ved at fokusere på:

D. 'Vitalitet' - Nogle steder og områder kan fremtræde som særligt 'levende' eller som 'døde' og 'forladte' områder

4. Landskabets fremtrædelse kan vurderes ved at fokusere på:

E. Æstetik i øvrigt. Kan handle om skala, enkelhed, sammensathed, kontraster mv. Man skal passe på med blot at dække grimme eller 'fremmede' elementer til med beplantning

Andre aspekter ved udarbejdelse af en planskitse (1)

Ved *lokalisering* af nye 'elementer' som f.eks. boliger, landbrugsbygninger, vandhuller, skove, hegn og andre beplantninger skal man vurderer elementets '*krav*' overfor stedets '*tilbud*' og elementets *påvirkning* overfor stedets *følsomhed*

Element:

Landskabet:

Ex. ny boligklynge

Krav:	<ul style="list-style-type: none">• gode adgangsforhold• udsigt• nærhed til service og natur		Tilbud:	<ul style="list-style-type: none">• gode veje, ingen stier• bølget til bakket terræn• skole og dagligvarebutik i landsbyen
Påvirkning:	<ul style="list-style-type: none">• mere trafik• lukker det åbne landskab		Begrænsning:	<ul style="list-style-type: none">• eksisterende udsigtsmuligheder er "opbrugte"• eks landskab er meget varieret

Andre aspekter ved udarbejdelse af en planskitse (2)

Rekreative og biologiske forbindelser i landskabet er vigtige. I den store skala (hele Salling eller hele lokalområdet) giver de mange ådale og erosionsdale gode muligheder for både at sikre biologiske forbindelser og rekreative stiforløb. Nye skovbælter eller andre 'grønne korridorer' kan etableres.

Man skal passe på ikke at ødelægge fine udsigter. Nye udsigter kan nogle gange etableres ved enkle indgreb.

Andre aspekter ved udarbejdelse af en planskitse (3)

Landsbyen samlede afgræsning og beliggenhed i landskabet samt dens forskellige 'indgange' har stor betydning for hvordan landskabet opfattes og disse forhold kan ofte påvirkes med små midler

